

Lukiolaisen jälkiohjaus on lakisääteinen oikeus

4.5.2022

Uusi Lukiolaki (10.8.2018/714) johti lukioiden opetussuunnitelmaperusteiden muutoksiin ja uusiin opetussuunnitelmiin, jotka otettiin käyttöön ensimmäisen kerran syksyllä 2021. Keskeisimmät muutokset liittyivät laaja-alaisen osaamisen kokonaisuuksiin, valtakunnallisten opintojen muuttumista moduuleiksi, ohjauksen monipuolistumista ja ulottumista lukio-opintojen jälkeiseen aikaan ja erityisen tuen saavutettavuuteen (Opetushallitus 2019). Myös korkeakouluyhteistyötä haluttiin painottaa entisestään. Lukiosta väylä korkeakouluun -hanke on Seinäjoen, Kauhavan, Kauhajoen ja Alajärven lukioiden sekä Seinäjoen ammattikorkeakoulun ESR-rahoitteinen hanke, jonka tavoitteet kiinnittyvät vahvasti uuden lukiolain tavoitteisiin. Hankkeen työpaketeissa 1 kehitetään 15 opintopisteen laajuisia lukioväyliä, jotka sujuvoittavat siirtymää lukiosta korkeakouluun, mikä tiivistetään yhteistyötä ammattikorkeakoulun ja lukioiden välillä. Työpaketissa 2 tavoitteena on kehittää jatko-opintojen ohjausmalli, joka huomioi erityisesti ne ylioppilaat ja lukiosta valmistuneet, jotka eivät jatka opintojaan heti lukion jälkeen.

Jatko-opintojen ohjausmallia on lähdetty rakentamaan yhdessä lukioiden kanssa testaamalla erilaisia tapoja tavoittaa erityisesti ilman opiskelupaikkaa olevia lukion päättäneitä nuoria ja ideoimalla sekä vaihtamalla hyviä käytänteitä hankelukioidemme opinto-ohjaajien kanssa. Yksi iso rikkaus hankkeessamme on ollut myös lukioiden erilaisuus koon, sijainnin ja toimintatapojen suhteen. Erilaisia kokeiluja on tehty mm. Etelä-Pohjanmaan ohjaus- ja koulutustoimijoiden järjestämällä bussikiertueella ja pitämällä yhteisiä korkeakouluopintoihin ja -hakuun liittyviä tilaisuuksia yhdessä eri ohjaustoimijoiden, mm. Ohjaamoiden, kanssa. Kaikki kokeilumme ovat tavoittaneet useita nuoria, jotka vielä etsivät omaa suuntaansa lukion jälkeen. Pohdintaa jatko-opintojen ohjausmallin kehittämistyössä on kuitenkin herännyt mm. siitä, miten yhteys lukiolaisiin, jotka ohjausta tarvitsisivat, saataisiin pidettyä lukiosta valmistumisen jälkeen ja lukioiden ohjausresurssien riittävyys.

Lukiolain (10.8.2018/714, 25 §) mukaan ”Lukiokoulutuksen oppimäärän suorittaneella henkilöllä, joka ei ole saanut jatko-opiskelupaikkaa tutkintoon johtavassa koulutuksessa, on oikeus saada opintoihin hakeutumiseen ja urasuunnitelmiin liittyvää ohjausta oppimäärän suorittamisvuotta seuraavan vuoden aikana. Ohjauksesta vastaa koulutuksen järjestäjä, jonka oppilaitoksessa oppimäärä on suoritettu.” Koska uudistus on merkittävä niin opiskelijan kuin lukioidenkin näkökulmasta, halusimme kysyä hankelukioidemme viimeisen vuoden opiskelijoilta hieman tarkempia tietoja siitä, miten ja mihin he kaipaisivat ohjausta. Kyselyymme vastasi yhteensä 148 abiturienttia kaikista neljästä hankelukiostamme.

Yli kaksi kolmasosaa kyselyyn vastanneista abiturientista kertoi haluavansa mahdollista jatko-opintoihin ja urasuunnitteluun liittyvää ohjausta lukiosta valmistumisen jälkeen henkilökohtaisessa tapaamisessa lukiolla. Toiseksi suosituin tapa ohjaukselle oli abiturienttien vastausten perusteella sähköposti, jonka valitsi 42% vastaajista. Muut kyselyssä mainitut tavat (puhelimitse, ryhmämuotoinen tapaaminen ja henkilökohtainen tapaaminen verkossa) saivat huomattavasti vähemmän kannatusta. Todennäköisimmin kyselyyn vastanneet abiturientit vastasivat etsivänsä tietoa jälkiohjauksesta lukion nettisivuilta (67%) tai sähköpostilla (51%). Vain noin kolmannes tuli ajatelleeksi löytävänsä jälkiohjaukseen liittyvää tietoa sosiaalisesta mediasta. Aiheet, joista abiturientit ajattelivat kaipaavansa eniten tietoa jälkiohjauksessa liittyivät odotetusti opiskelun aloittamiseen, ammatinvalintaan, työllistymiseen ja lukion jälkeisiin opintoihin hakemiseen liittyen. Kyselyn vastausten perusteella saimme arvokasta tietoa siitä, mitä ja miten uuden lukiolain vaatimuksiin voidaan lukioissa lähteä vastaamaan.

Essi Hauta
asiantuntija, TKI
Lukiosta väylä korkeakouluun -hanke

ESR-rahoitteisessa Lukiosta väylä korkeakouluun -hankkeessa suunnitellaan ja pilotoidaan lukiolaisille uusi väylä korkeakouluun. Lisäksi hankkeeseen osallistuvat lukiot kehittävät opiskelijoiden ohjaustyön tueksi uuden jatko-opintojen ohjausmallin. Tämä artikkeli on osa em. hanketta.

Lisätietoa hankkeen verkkosivulla.

Lähteet:

Lukiolaki 10.8.2018/714. https://finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2018/20180714?search%5Btype%5D=pika&search%5Bpika%5D=lukiolaki. (viitattu 25.3.)

OPH 2019. LUKIOKOULUTUS UUDISTUU VUONNA 2021 – MIKÄ MUUTTUU LUKIOSSA? 11/2019. https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/lops-tietopaketti.pdf. (viitattu 25.3.2022)